

2025-11-12

Dnr X25- 90432
Ju2025/01945

Justitiedepartementet

Yttrande över Utkastet till lagrådsremiss Sänkt straffbarhetsålder för allvarliga brott

Rättsmedicinalverket, som har ombetts att yttra sig över ovan nämnda utkast till lagrådsremiss, har med utgångspunkt från den verksamhet som myndigheten bedriver följande synpunkter.

Rättsmedicinalverket har i maj i år yttrat sig avseende betänkandet Straffbarhetsåldern (SOU 2025:11). Rättsmedicinalverket hänvisar till sitt tidigare remissyttrande och vill härutöver anföra följande.

Så många som sju av nio experter i utredningen anmälde avvikande uppfattning beträffande utredningens förslag om sänkt straffbarhetsålder till 14 år avseende allvarliga brott. Även vid remitteringen av betänkandet fick förslaget omfattande kritik av den absoluta merparten av remissinstanserna, inklusive Rättsmedicinalverket.

Den nu föreslagna ändringen av straffbarhetsåldern går dock ännu längre än utredningens förslag, och detta utan någon egentlig utredning av konsekvenserna av en ytterligare sänkning till en ålder så låg som 13 år. Såvitt Rättsmedicinalverket har erfarit finns det inte någon forskning som ger stöd för den ändring som föreslås.

Myndigheten bedömer att barn under 15 år inte bör tas in på de rättspsykiatriska undersökningsenheterna med hänsyn till svårigheterna att kunna tillgodose barnens behov och rättigheter. Den rättspsykiatriska undersökningsverksamheten kan ofta präglas av utåtagerande beteende hos psykiatriskt svårt sjuka intagna vuxna individer, med inslag av starka känslouttryck och risk för hot och våld. Därtill kommer t.ex. de begränsade möjligheterna att tillgodose barnens skolgång under tiden för den rättspsykiatriska undersökningen. I detta avseende bör beaktas att med förslagets ytterligare sänkning av straffbarhetsåldern till 13 år omfattas även barn som fortfarande kan gå på mellanstadiet.

För det fall att förslaget ändå genomförs på så sätt att så unga barn som 13-åringar kan bli föremål för t.ex. läkarundersökningar enligt 7 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål m.m. och rättspsykiatriska undersökningar kommer detta medföra ett ytterligare behov av kompetens inom t.ex. barn- och ungdomspsykiatri inom myndighetens rättspsykiatriska undersökningsverksamhet.

Utifrån att ikraftträdandet är föreslaget till den 1 juli 2026 innebär detta betydande svårigheter att hinna anpassa verksamheten till denna nya ordning.

Vidare kommer de barn som förslaget avser i princip uteslutande att omfattas av de nya reglerna om uppskjuten villkorlig frigivning enligt prop. 2025/26:34. Givet den höga återfallsrisk som generellt sett kan förväntas finnas i denna yngre population kan det i stor utsträckning bli aktuellt med uppskjuten villkorlig frigivning i dessa fall. En sänkt straffbarhetsålder kan därför sammantaget med att fler barn kan dömas till fängelse i stället för sluten ungdomsvård medföra att barn får tillbringa en längre tid i fängelse än vuxna. Det kan vara särskilt problematiskt för så unga individer och ytterligare försvåra deras återanpassning i samhället.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker Rättsmedicinalverket förslaget om en sänkt straffbarhetsålder till 13 år för allvarliga brott.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Jenny Kvarnholt. Föredragande har varit verksjuristen Olof Larsson. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Anton Svensson deltagit.

Jenny Kvarnholt

Olof Larsson